

**Трансформации на фолклорната и религиозната култура в Странджа
през призмата на обичая Еньова буля и култа към св. Модест**
Мира Маркова

Литература

Арnaudов, Михаил 1969: *Очерци по българския фолклор*. Т. 2. София: Български писател [Arnaudov, Mihail 1969: *Ochertsii po bulgarskiya folklor*. Т. 2. Sofia: Bulgarski pisatel].

Богданов, Богдан 1990: Между фолклора и литературата. – В: *Поетика и литературна история*. Под ред. на Атанас Натев и Радосвет Коларов. София: Издателство на Българската академия на науките, 5–18 [Bogdanov, Bogdan 1990: *Mezhdu folklora i literaturata*. – In: *Poetika i literaturna istoriya*. Pod. red. na Atanas Natev i Radosvet Kolarov. Sofia: Izdatelstvo na Bulgarskata akademiya na naukite, 5–18].

Бочков, Пламен 2002: *Увод във фолклорната култура. Лекции по фолклор*. Пловдив: Университетско издателство „Паисий Хилендарски“ [Bochkov, Plamen 2002: *Uvod vav folklornata kultura. Lektsii po folklor*. Plovdiv: Universitetsko izdatelstvo „Paisiy Hilendarski“].

Бошкович, Руджер Йосип 1975: *Дневник на едно пътуване*. Прев. и бележки Мария Тодорова. София: Издателство на Отечествения фронт [Orig.: Yoseph Boscovich. *Journal D'Un Voyage De Constantinople En Pologne: Fait A La Suite De Son Excellence Jaques Porter, 1772*].

Вакарелски, Христо 1977: *Етнография на България*. София: Наука и изкуство [Vakarelski, Hristo 1977: *Etnografiya na Bulgaria*. Sofia: Nauka i izkustvo].

Ганева-Райчева, Валентина 1990: *Еньовден*. София: Септември [Ganeva-Raycheva, Valentina 1990: *Enyovden*. Sofia: Septemvri].

Георгиева, Иваницка 1972: Един старинен култ в Родопите, Странджа и по поречието на реките Места и Струма. – В: *Родопски сборник*. Т. 3. Под ред. на Христо Христов, Петър Петров, Страхил Димитров. София: Издателство на Българската академия на науките, 153–175 [Georgieva, Ivanichka 1972: *Edin starinen kult v Rodopite, Strandzha i po porechieto na rekite Mesta i Struma*. – In: *Rodopski sbornik*. Т. 3. Pod red. na Hristo Hristov, Petar Petrov, Strahil Dimitrov. Sofia: Izdatelstvo na Bulgarskata akademiya na naukite, 153–175].

Георгиева, Иваницка 1980: За произхода на култа към св. Модест. – В: *Въпроси на етнографията и фолклористиката*. Под ред. на Веселин Хаджиниколов. София: Издателство на Българската академия на науките, 87–91 [Georgieva, Ivanichka 1980: *Za proikhoda na kulta kam sv. Modest*. – In: *Vaprosi na etnografiyata i folkloristikata*. Pod red. na Veselin Hadzhinikolov. Sofia: Izdatelstvo na Bulgarskata akademiya na naukite, 87–91].

Георгиева, Иваничка 1993: *Българска народна митология*. София: Наука и изкуство [Georgieva, Ivanichka 1993: *Bulgarska narodna mitologiya*. Sofia: Nauka i izkustvo].

Георгиева, Иваничка 2000: Култът към Богородица в българската народна култура. – В: *Европа и България. Сборник в памет на проф. Христо Гандев*. Съст. Милен Семков. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 35–53 [Georgieva, Ivanichka 2000: *Kultat kam Bogoroditsa v bulgarskata narodna kultura*. – In: *Evropa i Bulgaria. Sbornik v pamet na prof. Hristo Gandev*. Sast. Milen Semkov. Sofia: Universitetsko izdatelstvo „Sv. Kliment Ohridski“, 35–53].

Гребенарова, Славка 1996: Календарни обичаи и обреди. – В: *Странджа. Материална и духовна култура*. Отг. ред. Марина Черкезова. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, 305–350 [Grebendarova, Slavka 1996: *Kalendarsni obichai i obredi*. – In: *Strandzha. Materialna i duhovna kultura*. Otg. red. Marina Cherkezova. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“, 305–350].

Данова, Пенка 2010: Българите през погледа на Доменико Сестини (1779 г.). – В: *30 години секция „История на света и международните отношения в ново и най-ново време“*. Ред. колегия: Тамара Стоилова, Виолина Атанасова, Петя Димитрова, Воля Аргирова. София: Институт по история – БАН, 112–125 [Danova, Penka 2010: *Bulgarite prez pogleda na Domenico Sestini (1779 g.)*. – In: *30 godini sektsiya „Istoriya na sveta i mezdunarodnite otnosheniya v novo i nay-novo vreme“*. Red. kolegiya: Tamara Stoilova, Violina Atanasova, Petya Dimitrova, Volya Argirova. Sofia: Institut po istoriya – BAN, 112–125].

Дечева, Мирелла 2008: Облеченото тяло. – В: *Митология на човешкото тяло. Антропологичен речник*. Съст. и научна ред. Минчо Георгиев. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, 403–420 [Decheva, Mirella 2008: *Oblechenoto tyalo*. – In: *Mitologiya na choveshkoto tyalo. Antropologichen rechnik*. Sast. i nauchna red. Mincho Georgiev. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“, 403–420].

Дечева, Мирелла 2008а: Идентичности в българското село (Случаят с. Муселиево, община Никопол). – В: *Динамика на националната идентичност в процеса на европейската интеграция*. Ред. Мирелла Дечева. София: Парадигма, 381–406 [Decheva, Mirella 2008a: *Identichnosti v bulgarskoto selo (Sluchayat s. Muselievo, obshtina Nikopol)*. – In: *Dinamika na natsionalnata identichnost v protsesa na evropeyskata integratsiya*. Red. Mirella Decheva. Sofia: Paradigma, 381–406].

Жития 2001: *Жития на светиите*. Пловдив: Пловдивска Света митрополия, Велико Търново: Абагар [Zhitiya 2001: *Zhitiya na svetiite*. Plovdiv: Plovdivska Sveta mitropoliya, Veliko Tarnovo: Abagar].

Йорданова, Лозинка 2009: Куклата в българската традиционна култура. – В: *Ethnologia Academica*. Т. 4. *Българските специфики – между традицията и модерността*. Под ред. на Мира Маркова. София: ИК

„Гутенберг“, 22–40 [Yordanova, Lozinka 2009: *Kuklata v bulgarskata traditsionna kultura*. – In: *Ethnologia Academica*. Т. 4. *Bulgarskite spetsifiki – mezhdru traditsiyata i modernostta*. Pod red. na Mira Markova. Sofia: IK „Gutenberg“, 22–40].

Кюркчиева, Ива, Мая Косева 2012: Облеклото – между светското и религиозното: политики и идентичност. – *Българска етнология*, № 1–2, 104–119 [Kyurkchieva, Iva, Maya Koseva 2012: *Oblekloto – mezhdru svetskoto i religioznoto: politiki i identichnost*. – *Bulgarska etnologia*, No. 1–2, 104–119].

Маринов, Димитър 1994: *Народна вяра и религиозни народни обичаи*. Второ фототипно издание. София: Издателство на Българската академия на науките [Marinov, Dimitar 1994: *Narodna vyara i religiozni narodni obichai*. Vtoro fototipno izdanie. Sofia: Izdatelstvo na Bulgarskata akademiya na naukite].

Паскалева, Костадинка 1977: *Икони от Странджанския край*. София: Септември [Paskaleva, Kostadinka 1977: *Ikoni ot Strandzhanskiya kray*. Sofia: Septemvri].

Попаянов, Георги 1938: *Странджа: Етнографски, географски и исторически проучвания*. София: Тракийски научен институт (Библиотека „Тракия“, № 11) [Popayanov, Georgi 1938: *Strandzha: Etnografski, geografski i istoricheski prouchvaniya*. Sofia: Trakiyski nauchen institut (Biblioteka „Trakiya“, No. 11)].

Попов, Димитър 1987: Странджа от съвременното към древността. По данни от XIV–XIX в. – В: *Културно-историческо наследство на Странджа – Сакар*. Съст. Валерия Фол. София: Народна младеж, 10–20 [Popov, Dimitar 1987: *Strandzha ot savremieto kam drevnostta*. Po dannii ot XIV–XIX v. – In: *Kulturno-istoricheskoto nasledstvo na Strandzha – Sakar*. Sast. Valeria Fol. Sofia: Narodna mladezh, 10–20].

Попова, Ивайла 2019: Крайморска Странджа според сведенията на пътешествениците от XVI–XIX в. – В: *Културното наследство на Странджа. Богатство, рискове, предизвикателства*. Съст. и научна ред. Ангел Николов. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 121–135 [Popova, Ivayla 2019: *Kraymorska Strandzha spored svedeniyata na pateshestvenitsite ot XVI–XIX v.* – In: *Kulturnoto nasledstvo na Strandzha. Bogatstvo, riskove, predizvikatelstva*. Sast. i nauchna red. Angel Nikolov. Sofia: Universitetsko izdatelstvo „Sv. Kliment Ohridski“, 121–135].

Стоилов, Красимир 2017: *Пространственият календар на Средните Родопи*. София: М & ВМ Ltd. [Stoilov, Krasimir 2017: *Prostranstveniyyat kalendar na Srednite Rodopi*. Sofia: M & VM Ltd.].

Троева, Евгения 2012: Знаци на религиозната принадлежност и тяхната употреба. – *Българска етнология*, № 1–2, 120–135 [Troeva, Evgenia 2012: *Znatsi na religioznata prinadlezhnost i tyahnata upotreba*. – *Bulgarska etnologia*, No. 1–2, 120–135].

Френски пътеписи 1975: *Френски пътеписи за Балканите: XIX в.* Съст. и ред. Бистра А. Цветкова. София: Наука и изкуство [Frenski paterpisi 1975:

Frenski paterisi za Balkanite: XIX v. Sast. i red. Bistra A. Tsvetkova. Sofia: Nauka i izkustvo].

Черкезова, Марина 1996: Облекло. – В: *Странджа. Материална и духовна култура*. Отг. ред. Марина Черкезова. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, 159–196 [Cherkezova, Marina 1996: *Obleklo*. – In: *Strandzha. Materialna i duhovna kultura*. Отг. ред. Marina Cherkezova. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“, 159–196].

Черкезова, Марина, Стоян Райчевски 1996: Историческа и етнографска характеристика на Странджа от средата на XIX до началото на XX в. – В: *Странджа. Материална и духовна култура*. Отг. ред. Марина Черкезова. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, 7–21 [Cherkezova, Marina, Stoyan Raychevski 1996: *Istoricheska i etnografska harakteristika na Strandzha ot sredata na XIX do nachaloto na XX v.* – In: *Strandzha. Materialna i duhovna kultura*. Отг. ред. Marina Cherkezova. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“, 7–21].

Dundes, Alan 2007: *Meaning of Folklore: The Analytical Essays of Alan Dundes*. Ed. by Simon J. Bronner. University Press of Colorado & Utah State University Press.

Smith, Marian 1959: The Importance of Folklore Studies to Anthropology. – *Folklore* 70 (1), 300–312.

Sokolewicz, Zofia 1988: Matka Boska w polskiej kulturze ludowej XIX i XX w. Wybrane kwestie źródłowe i zarysowujące się pytania. – *Etnografia Polska* 32 (1), 289–303.

Мира Маркова
Катедра „Етнология“
Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Бул. „Цар Освободител“, № 15
1504 София, БЪЛГАРИЯ
miram@uni-sofia.bg